

NOVICE

Leto VII. - št. 34

KOČEVJE 24. avgusta 1962

Cena 20 din

STATUT — ustava občine

V okviru obsežne problematike, ki se je odpirala med pravicami za statutarne reforme v občini Kočevje, je med drugim zavzemalo, zlasti spočetka, osrednje mesto vprašanje o mestu in vlogi statuta v našem komunalnem sistemu na njegovi sedanji razvojni stopnji. Ker je družbeno samoupravljanje na vseh področjih javnega življenja danes že stvarna osnova in bistvena vsebina tega sistema, je razumljivo, da se v zvezi z omenjenim problemom nakazuje tudi vprašanje o vlogi inštrumentov, ki urejajo samoupravno področje osnovnih celic družbenega samoupravljanja. Ti so novi statuti občin in okrajev, ki se pripravljajo, in bodoči statuti gospodarskih organizacij in zavodov javnih služb.

V naši revoluciji se je značaj oblasti spremenil, odpravljen je bil kapitalistični družbeni sistem, osnovna proizvodna sredstva so postala državna lastnina. Kljub temu je bila naša prvotna ustava iz leta 1946 še vedno ustava države v državi, kar je bil nujen odraz tedanjih objektivnih pogojev in izhodne razvojne stopnje naše, v dotlejši zaostali deželi nastajajoče nove družbe; primer sovjetske ustave iz leta 1936 ji je upravičeno botroval. Z uvajanjem delavskega upravljanja leta 1950 je bil sprožen nov proces, tako v družbeno-ekonomski osnovi kot v političnem sistemu. To je proces, v katerem se je pričelo vzpostavljati neposredno razmerje med proizvajavcem in proizvajalnimi sredstvi ter odpravljanje vloge države kot posrednika med njima: neposredno družbeno samoupravljanje je pričelo nadomeščati prejšnje državno administrativno upravljanje družbe, najprej v gospodarstvu in nato tudi v javnih službah. Upravljanje družbe po državi, hkrati pa še neposredno družbeno samoupravljanje, sta postali dialektična celota v naši družbi predhodnega obdobja, v kateri prvi faktor pojema, drugi pa se ne prestopa krepiti. To je v ustrezni obliki izrazila ustavna reforma leta 1953, ko je poleg oblasti delovnega ljudstva pravno izrazila kot temelj družbene politične ureditve: družbeno lastnino proizvodnih sredstev, samoupravo proizvajavcev v gospodarstvu ter samoupravo v občinah in okrajih. V osnovi družbene ureditve se torej takrat že pojavlja kot primarni faktor človek ne več le kot državljan, ampak že tudi kot svobodno družbeno bitje in svobodno proizvajavec, ki neposredno gospodari z družbenimi sredstvi in ima že delno neposredno vlogo pri delitvi družbenega dohodka.

Od leta 1953 dalje pa vse do danes, ko smo tik pred ustavno reformo, je bila v razvoju našega političnega sistema osnovna črta v utrjevanju in poglobljanju družbenega samoupravljanja na vseh področjih družbenega življenja. To, kar je ustavna reforma 1. 1953 lahko nakazala bolj kot perspektivo, je v preteklih desetih letih postalo resnično. Svobodni človek s pravico do

zdrženega dela z družbenimi sredstvi, s pravico do neposrednega gospodarjenja s temi sredstvi, s pravico do delitve presežne vrednosti dela, s pravico do samoupravljanja v javnih službah in v teritorialnih družbenih skupnostih, je postal sedanja osnova naše družbe. Izhodiščno področje novega ustavnega normiranja bo za to zlasti položaj človeka na delovnem mestu, v delovni organizaciji in v teritorialnih družbenih skupnostih, v okviru katerih se izvršujejo tudi funkcije oblasti. V enotnem ustavnem dokumentu bodo formulirane osnove družbenega in političnega sistema ter postavljena načela za njegovo organizacijo. Zvezna in republiška ustava, ki bosta sprejeti jeseni, bosta samo načelno povedali o samoupravljanju v komunah in delovnih organizacijah, medtem ko bodo podrobneje registrirale trenutne družbeno-ekonomske odnose v občini in okraju same občine in okraji v svojih statutih. S svojimi statuti bodo politično teritorialne organizacije in tudi gospodarske organizacije predvsem urejale naslednja vprašanja:

● Pri reguliranju odnosov med gospodarskimi organizacijami in komunno gre predvsem za aktivno sodelovanje gospodarskih organizacij pri reševanju splošnih komunalnih problemov, ki te organizacije tudi bolj živo zadevajo, imajo pa vendarle večsah zanje mnogo premalo posluha. Nič manjši problem na tem področju ne predstavlja družbeni načrt komunne, ki ne more biti enostavno zbir načrtov posameznih organizacij, marveč dopolnjen, ki naj bi bil plod sporazuma med vsemi proizvajalci in ki podreja interes ene organizacije skupnim interesom celotne komunne.

● Na področju družbenih služb se pojavlja vprašanje prenosa nekaterih poslov iz pristojnosti občine v pristojnost krajevnih skupnosti. To naj bi bile samostojne organizacije, po statutu združene in sicer krajevni odbori in stanovanjske skupnosti, v katerih bi občani na določenem področju upravljali preko svojih predstavnikov odnosno odločali o vseh življenjskih zadevah, ki se pojavljajo pred na-

šim delovnim človekom. Pojavila so se mnenja, da bi n. pr. nekatere posle s področja soc. varstva, telesne vzgoje itd. lahko opravljale krajevne skupnosti. To bi bilo v nekaterih primerih verjetno in tudi pravilno, toda ker gre v nekaterih primerih tudi za upravne zadeve, ki jih krajevne skupnosti nemo- rejo upravljati, saj niso oblastni nihi upravni ograni. To vprašanje je odprto in tudi še v osnutku našega statuta nerešeno.

● Krajevne skupnosti bi se morale finančno okrepiti in to naj bi omogočala po statutu občina. Položaj krajevnih in stanovanjskih skupnosti bi bilo na splošno potrebno povsem izenačiti, toda tudi to je problem, ki ni enostaven, saj je položaj krajevnih skupnosti v mestu bistveno drugačen od tistih na podeželju. V mestu n. pr. bi bilo zelo problematično prepustiti v upravljanje in vzdrževanje krajevnim skupnostim razne komunalne naprave, kar je na podeželju edino mogoče in tudi pravilno.

● V razpravi je še vedno ostalo odprto vprašanje formiranja skladov za posamezne službe:

— za komunalno dejavnost, kulturo in prosveto, telesno vzgojo itd.

Skoraj vsaka služba želi formirati poseben sklad in se to odraža tudi v težah statuta kočevske občine. Vse kaže, da bo to nemogoče, zlasti če izhajamo iz stališča, da je ustanovitev nekega sklada pomembna iz dveh razlogov, in sicer zaradi mobilizacije raznih virov sredstev in zaradi pravilnega upravljanja s sredstvi. V več primerih ti cilji ne bi bili doseženi, ker bi se skupna sredstva zaradi same ustanovitve ne povečala, razen tega pa bi bil vpliv ljudskega odbora na konkretno izvajanje enotne proračunske politike minimalen, saj bi v proračunu na ta način ostala le sredstva za upravo ljudskega odbora.

Po težah za kočevski statut je občinska skupščina (zdaj ObLO) osnovni oblastveni organ družbenega samoupravljanja v okviru pravic in dolžnosti občine. Skupščina bi imela dva zbora. Občinski zbor in zbor delovnih skupnosti (sedaj zbor proizvajavcev). Mandat članov skupščine bi trajal 4 leta, vsako drugo leto pa bi z volitvami obnovili polovico članov obeh svetov. Nihče ne bi mogel biti član občinske skupščine 2-krat zaporedoma. Seje občinske skupščine bodo javne. Nobeno vprašanje ne more priti pred skupščino, če ga predhodno ne bodo proučili pristojni skupščinski sveti ali komisije. Predsednike obeh zborov naj bi volili za eno leto ali pa tudi za krajše razdobje. Člani občinske skupščine bodo morali

PANORAMA: Pogled na Kočevje z vzhodne strani (od Cvišlerjev)

najmanj enkrat letno dati zborom občanov oz. proizvajavcev poročilo o delu občinske skupščine. V poglavju o družbenih službah ni bistvenih sprememb v odnosu na dosedanja dejavna stališča. Vsaka ustanova družbenih služb bi poslovala na principu samofinanciranja in bi imela dva upravná organa:

Svet delovnega kolektiva; Svet ustanove, ki bi dejansko imel funkcijo dosedanjega upravnega odbora.

Na zbore občanov (nov naziv za zbore volivcev) lahko občani postavljajo vprašanja o delu občinske skupščine, krajevne skupnosti, delovnih skupnosti (sedaj gosp. organizacij), ustanov in njihovih organov. Za to je treba pri tem v dnevne rede zborov občanov obvezno vnesti točko — vprašanja občanov. Odgovore na vprašanja občanov dajejo člani občinske skupščine, ki delajo na tem področju in ki morajo pristostovati zboru. Zbor občanov lahko skliče občinska skupščina, krajevna skupnost, socialistična zveza ali določeno število občanov. Grupa občanov, ki zahteva sklicanje zbora občanov, dostavi predlog in obrazložitev preko or-

ganizacije SZDL. Ves material, ki pride na zbor občanov, mora biti dostavljen krajevnim skupnostim in organizaciji SZDL najmanj 15 dni pred zborom občanov.

Poseben del je v težah kočevskega statuta posvečen referendumu, s katerim lahko občani neposredno odločajo pri vprašanjih, ki so skupnega interesa za občino ali krajevno skupnost. Referendum se izvaja obvezno zaradi potrditve statuta občine, razpisa notranjega občinskega posojila in uvajanja samopri- spevka za celotno občinsko področje kot tudi tedaj, če to zahteva občinski odbor SZDL, občinski sind. svet ali polovica zborov občanov. Odlok občanov, sprejet z referendumom, je obvezen za občinsko skupščino oz. za organe krajevne skupnosti. Predlog, ki ga bodo reševali z referendumom volivci, bo sprejet, če bo zanj najmanj 60 % volivcev, ki so sodelovali pri volitvah, oz. več kot 50 % vpisanih volivcev.

V poglavju o družbeno-političnih organizacijah je rečeno v težah novega statuta občine Kočevje, da imajo družbeno-poli-

tične organizacije pravico dajati predloge in mnenja o vseh aktih samoupravnih organov v občini. Poseben del je posvečen SZDL, ki mora dajati iniciativo za reševanje problemov na vseh področjih družbenega življenja v komunni. Zaradi seznanjanja občanov s stanjem in problemi v komunni organizira SZDL takozvano tribuno komunne, ki mora postati stalna oblika informiranja in zbiranja mnenj občanov o vseh vprašanjih, ki so splošno pomembna.

To so najznačilnejše misli iz teza za statut kočevske občine, ki naj bi bil naša ustava v malem. Vendar to niso še dokončne rešitve. Nekatere določbe bodo verjetno doživele še dokajšnje spremembe, preden bodo dokončno oblikovane. Prednačrt statuta bo v kratkem dan v javno razpravo. V čast si štejem, da lahko izkoristim to možnost za to, da pozovem vse občane naše občine, da temeljito prestudirajo teze novega statuta ter da s tem oz. s svojimi konstruktivnimi in konkretnimi predlogi pomagajo komisiji za statute, ki sedaj dela pri ObLO Kočevje.

Jože Benčina

Tri glavne naloge pri delu mladine

Na seji Občinskega komiteja LMS Kočevje 15. avgusta smo razpravljali o letnih konferencah mladinskih aktivov v občini in o občinski konferenci LMS. Letne konference aktivov bodo končane do 25. septembra, občinska konferenca pa naj bi bila do 15. oktobra. Pri organizaciji letnih konferenc moramo paziti predvsem na troje vprašanj, in sicer, kako bomo organizirali letno konferenco, kaj bomo na njej obravnavali in koga bomo volili v novo vodstvo. Na letni konferenci moramo sprejeti tudi program dela, ki pa naj ne bo preobsežen in nestvaren.

VSEBINA LETNIH KONFERENC

Vsebinska letnih konferenc v aktivih naj bo res odraz potreb in hotenj mladine v posameznem kraju. Obravnava naj tista vprašanja, ki mladino najbolj zanimajo in so aktualna za gospodarsko organizacijo, za vas ali za šolo.

Mladina kočevske občine je v preteklem letu dosegla pri svojem delu lepe uspehe. Pri tem ne smemo upoštevati samo delo mladine v aktivih LMS, temveč tudi delo mladih ljudi v samoupravnih organih, v vodstvih drugih družbenih organizacij ter v vodstvih organizacij SZDL in ZKJ. Delo mladine pa se ne odraža samo v organizacijah, mladina je tudi v prvih vrstah pri pospeševanju proizvodnega procesa in pri čimboljši storilnosti na delovnem mestu. Vse to naj bo merilo za delo mladine, ki naj se na letnih konferencah analizira, kajti le tako bomo videli uspehe in neuspehe aktivna in posameznika. Le tako si pridobimo izkušnje, ki so nam v veliko pomoč pri našem delu.

ORGANIZACIJA LETNIH KONFERENC

Če hočemo, da bo konferenca uspešna vsebinsko, kakor tudi kadrovske, ne smemo zanemariti organizacijskih priprav, ki naj potekajo ob pomoči vseh članov sekretariata. Kakor bomo znali

sekretariati aktivov izvesti priprave za konference, tako bodo tudi potekale. Ni dovolj, da samo pridemo na konferenco, vedeti moramo, kaj hočemo — analizirati naše dosedanje delo in poskrbeti, da bo naše delo v bodoče boljše. Z organizacijo in pripravi mi je povsod veliko dela, zato naj pri tem sodelujejo vsi mladinci.

Sekretariati aktivov morajo voditi vse delo, predsedniki aktivov pa naj zaprosijo za pomoč pri organizacijskih in kadrovske vprašanjih organizacije ZK in SZDL ter sindikalne podružnice.

Da ni razumevanja za delo mladine, ne moremo trditi, saj družba precej pomaga pri našem delu, samo to pomoč moramo pravilno razumeti. To pa bomo najbolj pokazali s tem, da bomo znali poiskati stik z društvi in organizacijami. Zateve mladine so danes drugačne, kot so bile nekoč. V pogojih socialističnega razvoja ima mladina nešteto ugodnosti, ki jih pa večkrat ne znajo ceniti.

KADROVSKI PROBLEMI V AKTIVIH LMS

Delo mladinske organizacije in uspehi so v veliki meri odvisni od mladincev, ki bodo izvoljeni v sekretariate. Tem mladincem smo do sedaj posvečali premalo pozornosti. Na konferenco smo prišli kadrovske nepravilnosti

in potem smo volili v vodstva aktivov take člane, ki so bili pasivni ali so celo izvolitev z nejevoljo sprejeli. Od teh članov nismo mogli pričakovati uspehov in zato je bilo nekaj aktivov popolnoma pasivnih.

Naloga vseh mladincev je v tem, da temeljito pregledajo svoje vrste in kandidirajo v vodstva mladinskih aktivov aktivne in delavne mladince, ki so pripravljeni delati v organizaciji. Pri tem moramo paziti, da ne bomo z delom obremenili samo nekaj članov, pač pa moramo delo razdeliti na čimveč ljudi.

Izbira kandidatov za vodstva aktivov ni težka, ker imamo povsod dovolj članov. Pri tem pa je važno, kako jih bomo znali vključiti v delo mladine in če so pripravljeni delati v vodstvu aktivov. Pri tem moramo zaupati mladim ljudem in iskati pomoč pri starejših. Nepravilno je stališče nekaterih starejših članov LMS, ki pravijo, da nočejo več delati v mladinski organizaciji. Starejši naj pomagajo z nasveti mladim, ki se večkrat sami ne znajdejo.

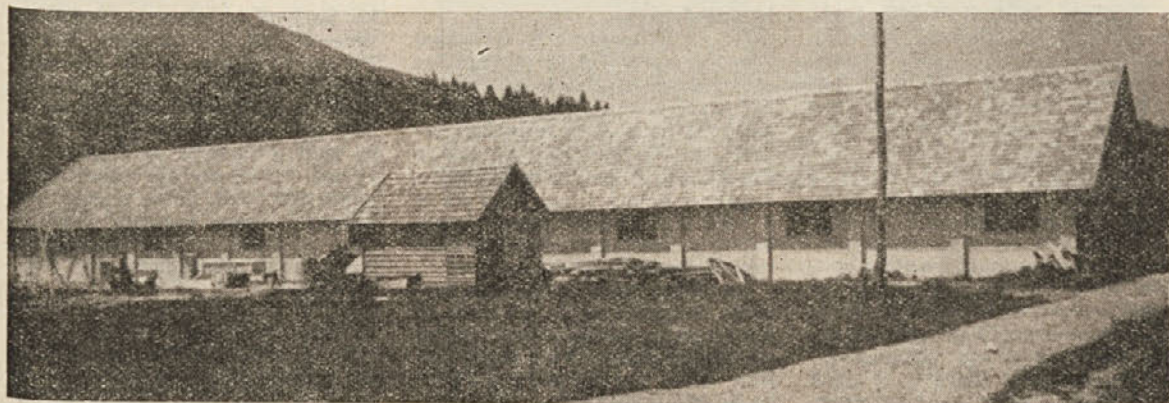
Člani osnovnih organizacij ZK, SZDL, sindikalnih organizacij nam ne bodo odrekli pomoči, če se bomo z njimi pogovorili tudi o kadrovskem vprašanju, saj bomo le tako res kadrovali najboljše in najsposobnejše mladince v vodstvo aktivov.

VSEBINA DELA AKTIVOV LMS

Od vsebine dela in aktivnosti so odvisni uspehi. Delo aktivov na vasi se razlikuje od dela aktivov v šoli ali v podjetju. Analiza dela vsakega aktivna je nujna, pri tem pa se ne smemo spuščati v načelne, abstraktne besede, ki so večkrat fraze, ne pa konkretne naloge za akcijo mladine.

(Konec na 2. strani)

Nov hlev

PRED KRATKIM JE BIL NA UGARJU PRI RIBNICI DOGRAJEN VELIK, MODEREN HLEV KZ RIBNICA ZA 120 GLAV PITANE ŽIVINE. TO JE VSEKAKOR LEP USPEH RIBNIŠKE ZADRUGE, NAČRTI SO PA ŠE LEPSI. LETOS NAMERAVAJO ZGRADITI ŠE EN TAK HLEV, SILOS IN SENIK. SREDSTVA ZA TE GRADNJE SO ŽE ZAGOTOVLJENA, NISO SE PA ŠE ODLOČILI, KATERO GRADBENO PODJETJE BO IZVAJALO GRADBENA DELA. NA SLIKI: HLEV, KI GA JE ZGRADIL GRADBENO PODJETJE GRADBENIK IZ RIBNICE ZA KMETIJSKO ZADRUGO.

Od petka do petka doma in po svetu

Oči sveta so te dni zopet uprte v Berlin, mesto, ki že sedemnajst let, od konca vojne sem, buri duhove, vznemirja svet in grozi postati novo žarišče svetovnega spopada. 13. avgusta, ob obletnici znamenitega berlinskega zidu, ki deli mesto tudi dejansko v dva sveta (zgradila ga je vzhodnonemška oblast) je prišlo do mnogih mučnih incidentov. Na zahodni strani so prirejali različne demonstracije, obiskovali so »zid sramote«, metali solzilne bombe, izključeni niso bili dvoboji iz gasivskih brizgalnic ipd. Sledile so nove, krvave demonstracije, katerih se je udeležilo nad 10 tisoč ljudi, predvsem mladine. Napadli so avtobus s sovjetskimi vojniki in dva ranili, metali kamenje na podzemsko železnico. Domnevalo je, da je došel že okrog 20 ljudi ranjenih, neposreden povod za najnovejšo demonstracijo pa je bila smrt 18-letnega vzhodnonemškega mladca, ki so ga vzhodnonemški policisti ustrelili med begom v Zahodni Berlin ter ga pustili umirati na meji.

Najnovejši zapleti v obeh Berlinih ponovno grozeče opozarjajo, da je skrajni čas za rešitev berlinskega in sploh nemškega vprašanja, s čimer bi bila odpravljena možnost krvavega spopada v srcu Evrope. Najboljši način bi bil podpis mirovne pogodbe z Vzhodno Nemčijo, s čimer že dan, časa grozi Sovjetska zveza, Zahod pa se je otepa z vsemi štirimi. To bi bilo dejansko priznanje Vzhodne Nemčije kot samostojne države, kar pa zahodnim državam, predvsem pa staremu Adenauerju nikakor ne gre v glavo. Toda tako ne more iti več dolgo; nekaj je treba ukreniti, sicer se nevarno žarišče lahko razplamti v požar, ki bi terjal milijone žrtev, morda celo uničenje človeštva. In še najnovejša vest iz Berlina: SZ je pred nekaj dnevi ukinila komandni urad sovjetske garnizije v Vzh. Berlinu in s tem silno razburilo duhove na Zahodu (morda pa se tudi približala podpisu mirovne pogodbe?).

V Alžiriji so končno le zmagale napredne, miroljubne sile. Nesoglasja med posameznimi člani začasne vlade, oz. ELN in Političnega biroja, so bila odpravljena v korist miru in napredka porušene domovine. FLN (alžirska osvobodilna fronta) bo na volitvah 2. septembra kandidirala kot edina množična stranka in bo brez dvoma uživala med ljudstvom tako zaupanje, kot ga je med osvobodilno vojsko. Takoj po volitvah bodo imenovali novo vlado, v kateri bodo verjetno tudi ljudje, ki ne bodo člani parlamenta.

Argentinski general Maris Turlo je bil med nedavnim uporom dela vojske proti vladi na strani generala Montera, nato pa je postal načelnik generalnega štaba argentinske vojske, po komaj osmih dneh pa je bil odstavljen. Opazovalci v glavnem mestu Buenos Aires menijo, da nove spremembe v vodstvu vojske pričajo o novi krizi, ki grozi vladi predsednika Guida. Izključena ni niti možnost novih uporov in zapletov.

Indijski premier Nehru je pred kratkim dejal o sporu na indijsko-kitajski meji, da mora imeti Indija v politiki do Kitajce pred očmi dva cilja — okrepiti svoje pozicije in zadrževati Kitajce v vojaškem pogledu, po drugi strani pa preizkušati vse poti z mirno rešitvijo hudega obmejnega spora. Sploh je Nehru za mirno reševanje sporov. Tako je tudi ugodno ocenil mirno rešitev dveh velikih problemov, to je sporazum v Laosu ter sporazum med Nizozemsko in Indonezijo o Zahodnem Irianu, ki je bil dosežen pred kratkim in po katerem bodo upravo nad Z. Irianom kmalu izročili Indonezijci. S tem sta bila rešena dva velika problema jugovzhodne Azije.

Toda medtem ko se je stanje v Laosu normaliziralo, je začela južnovietnamska vojska široke akcije proti pripadnikom Vietkonga. Seveda je vsakomur jasno, da ob vi deželni že zdavnaj zrušili osvojeni režim diktatorja Ngo Din Diema, če ga ne bi z injekcijami (v obliki vojaške pomoči) vzdrževala ZDA, ki se borijo za zadnje postojanke v jugovzhodni Aziji.

Iz španskega mesta Oviedo so v sredo sporočili, da je ustavilo delo okrog 5.000 asturijskih rudarjev, ki zahtevajo boljše delovne pogoje. Se vedno se spominjamo nedavnih dolgotrajnih in krvavih stavk španskih rudarjev, ki se na ta način borijo proti osvojeni diktaturi fašistične Francove falange. Vsi protesti, demonstracije, stavke kažejo, da se je končno le pričel majati Francov režim in da bodo tudi tu morale v najkrajšem času zmagati napredne, demokratične sile.

Mladi so odšli v svet in naša mladost je ostala v tujini

V nedeljo, 19. avgusta, se je zbralo na avtobusni postaji v Kočevju okrog 80 ljudi, članov Izseljenske matice iz Kočevja in rojakov, ki so prišli na obisk v domovino. Ker je kazalo, da bo vreme slabo, je odbor menil, da bi se odpeljali v Rog na Bazo 20 in v Dolenjske Toplice. Nazaj grede bi si ogledali še spomenik v Žužemberku in tako preživeli srečanje z našimi rojaki. Iz Ljubljane se je pripeljala snemalna ekipa Viha filma, Veka Kokalj in Zvone Sintič, ki snemata film za naše izseljence po dogovoru z Izseljensko matico. Prišel je tudi Just Miklavc, predsednik komisije za izseljence pri IS LRS.

Ko smo se zbrali, smo sedli v dva avtobusa in se preko Šalke vasi, kjer je bil kratek postank, odpeljali v Rog. Zeljne so bile kmalu za nami in obdal nas je prijeten hlad Roških gozdov. Avto, ki ga je vozil Jože Ofak, je z lahkoto premagoval strmine in zavoje proti Rogu. Pri žagi na vrhu Roga smo dohiti prvi avtobus in se za kratek čas ustavili. Ljudje so si ogledali ru-

daljnji svet. O tem bi lahko napisali debele knjige.

Franc Kramar je odšel s svojimi starši v Nemčijo še kot otrok, star komaj 6 mesecev. Iz Nemčije je odšel se mlad v prvo svetovno vojno. Na Pivši so ga leta 1918 ujeli Italijani, še iste leta pa je pobegnil iz ujetništva ter se vrnil v Trbovlje k sestri. Kmalu je bil poklican na odsluženje kadrovskega roka v

Franciji, kamor je odšel leta 1924. Delal je po rudnikih in pravi, da je bilo najbolj težko tedaj, ko je reševal zasute rudarje, kar se je večkrat zgodilo. Kos za kosom je pobiral premog od zasutih tovarišev, da so jih rešili. To delo je bilo najbolj težko, pa ga ni nikoli odklonil, čeprav je bil od dela še tako utrujen ali izčrpan. Kot strokovnjaka pri reševalnih delih so ga cenili po vseh rudnikih, kjer je delal.

V Francijo je prišla za njim tudi žena s sinom, pa v tujini ni zadržala. Vrnila se je, on je pa ostal še v Franciji. V domovino se je vrnil leta 1947 in sedaj živi pri sinu v Cvišlerjih, ker mu je žena umrla leta 1959. Hčerka je bila poročena s Prajerjevim Janezom s Turjaka, ki se je pred nekaj leti smrtno ponesrečil. Virant prejema pokojnino in je kar zadovoljen. Njegov življenjski izkušnjosti so izredno bogate, ves čas pa je ostal trdna slovenska korenina.

In še veliko jih je bilo med nami... Gole, Troha, Potisk, Žagar, Čuk in drugi... ki bi nam lahko pripovedovali o trdem kruhu in boju za obstoj v tujini.

»Mladi smo odšli v svet in naša mladost je ostala po rudnikih Francije, Belgije, Nemčije in Amerike,« je pripomnil nekdo. »Domovina je bila pa vedno najbolj lepa; kjerkoli smo bili, smo hrepeneli po njej.«

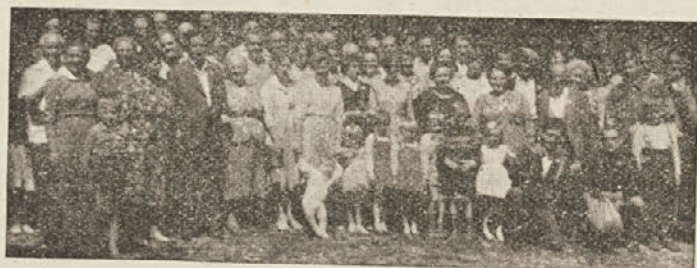
Tako je potekalo življenje naših izseljencev, ki je bilo polno težkega in trdega boja. Veliko je spominov na mlade dni, ko je po naših domovih primanjkovalo koruznega kruha, močnika in

žgancev. Ljudje so morali odhajati v svet, če so hoteli živeti. Tujina jih je sprejemala in črpala njihove moči. Veliko jih je v tujini ostalo za vedno, veliko se jih je uveljavilo in si priborilo pogoje za življenje. Dom očetov in mater pa je ostal v njihovih srcih vedno, kjerkoli so bili. Otroških let se vsi zelo dobro spominjajo in vedo marsikaj povedati iz mladosti, ki ni bila tako lepa, kot ji ima današnja mladina.

Po prijetnem razgovoru smo se odpeljali v Dolenjske Toplice. Nekateri so posedeli v restavraciji, drugi so odšli na kopanje v odprti in zaprti bazen in tako nam je poteklo spet nekaj ur. Po četrti uri smo se odpeljali v Žužemberk in se ustavili pri spomeniku padlim borcem. Tu je prisotne pozdravil tovariš Miklavc v imenu Slovenske izseljenske matice in zaželel rojakom prijetno bivanje v domovini.

Po ogledu spomenika smo sedli na trato ob poti. Med smehom in veseljem je čas hitro potekel, da sami nismo vedeli, kdaj je zašlo sonce. Odpravili smo se domov. Iz avtobusov so donele pesmi v našem in tujih jezikih, Rudi Kenik, ki nas je spremljal s harmoniko, je igral poskočne in vesele. Pot do Kočevja je hitro potekla.

Organizacija tega izleta je z malo napako, ki jo je pomagal odpraviti s svojim avtomobilom tovariš Miklavc, dobro potekla. Tovarišu Miklavcu izrekamo za njegovo pomoč iskreno zahvalo.

Rojaki iz tujine in člani Izseljenske matice na Bazi 20 v Rogu

ševine žage in jaso med gozdovi. Kmalu smo šli naprej. Po Rogu se je poznalo, da je prejšnji dan padala precej debela toča, ker je bilo po tleh polno zelenega bukovega listja. Vožnja do Baze 20 je hitro potekala, nato pa smo izstopili in se napotili po strmini do barak.

Po ogledu Baze 20 smo se zbrali v prijetnem zelenju smrek pri mizah in tovariš Tone Serčer je pozdravil rojake in vse prisotne. Peter Šobar je v kratkih besedah povedal nekaj iz zgodovine NOB in Baze 20. Na Bazo 20 so prišli še drugi izletniki, med katerimi je bil tudi tovariš Murn iz Podhoste, ki je bolj podrobno opisal boje v Rogu in Bazo 20. Vsi smo se vpisali v spominsko knjigo ter kupili več razglednic z motivi iz Roga.

Ko smo se vrnili k avtobusom, je bila že pripravljena jedilnica in

stari Jugoslaviji, nato pa se je spet vrnil v Trbovlje.

Oče in mati sta pisala iz Nemčije, da sta postala stara in ga prosila, naj pride k njima, da jima bo v oporo. Leta 1927 se je odločil in odšel v Nemčijo k očetu in materi. Tam je bil 19 let, leta 1946 pa se je vrnil v domovino in sedaj živi in dela v Kočevju.

Dominik Fabjančič je star sedaj 60 let. Še kot otrok je odšel v Francijo in delal v različnih krajih. Bil je v Holandiji in Belgiji. Njegova pot je bila podobna poti vseh naših izseljencev, boj za obstoj v tujem svetu. Leta 1947 se je vrnil v domovino in ko je bil star že 44 let, se je oženil. V zakonu je dobil tri hčerke, ki so sedaj že precej velike. Rozika, ki je bila z nami, hodi v peti razred osnovne šole. Ves čas je pridno skrbela za očeta. Otroke ima Fabjančič zelo rad, kakor tudi ženo. Sedaj prejema pokojnino in je kar zadovoljen.

Frenk Kovačič se je rodil v Dovčah na Primorskem l. 1896. V Trstu se je izučil za peka. Bil je star 24 let, ko je odšel v Ameriko, kjer je bil polnih 42 let. V Ameriki se je oženil. Žena je bila rojena v Starem Kotu pri Dragi. V zakonu sta dobila dva sina, ki sta že odrasla. Letos sta prišla z ženo prvič na obisk v staro domovino. Njegova pot je polna dogodkov, mož še vedno govori izredno dobro slovensko s primorskim naglasom, čeprav je bil 42 let v tujini.

V domovini mu ugaja in pravi, da bi kar tu ostal, žena pa želi nazaj v Ameriko, kjer sta otroka. S pokojnino, ki jo prejema, bi imel pri nas kar lepo življenje, v Ameriki je pa bolj trda. O razmerah pri nas je dejal tudi naslednje: »Če bi znala naša mladina delati po ameriško, bi imeli kmalu tudi tukaj Ameriko.«

V tem je precej resnice. Ljudje, ki se vračajo iz tujine, povedo, da je treba v tujini zelo trdo delati, če hoče človek kaj zaslužiti, ker je od dela odvisen tudi zaslužek. V tujini človek napreduje samo z delom, ker tujina ne pozna lagodnosti in socialne kot je pri nas, na katero se nekateri naši delovni ljudje in mladina večkrat sklicujejo.

Franc Virant je bil 24 let v

Tri glavne naloge

(Nadaljevanje s 1. strani)

Proizvodnja v gospodarskih organizacijah, izobrazba mladih funkcionarjev v samoupravnih organih in drugih organizacijah, prenašanje sklepov samoupravnih organov na mladince — volivce, šport, kultura, zabava in vsa ostala življenjska vprašanja mladine, to naj bo vsebina našega dela. Mlad proizvajavec ne more reči, kaj me briga, kako gre pri nas proizvodnja, jaz svoje delo opravi, za ostalo naj skrbijo pa drugi. Mladi ljudje imajo vso pravico in dolžnost, da se zanimajo za vsa vprašanja v kolektivih. Problemov za reševanje je dovolj, mladinci se nudi dovolj bogata vsebina za delo v aktivih, katere je potrebno obravnavati na letnih konferencah, kjer bomo sprejeli tudi program dela za prihodnje leto. Pri sprejemanju programa pa ne smemo pozabiti, da je ljudska mladina Slovenije politična organizacija in da se mora še naprej krečiti. O tem, da so aktivni LMS izpolnili svojo nalogo kot osnovne celice politične organizacije, marsikje še ne moremo govoriti. Zato naj bo v bodoče to naša prva naloga: s svojim delom krepimo vlogo mladinske politične organizacije. To pa bomo dosegli le s točno izdelanim programom, s sposobnim kadrom, ki je pripravljen delati v vodstvu aktiv in z mladinci, ki so vodstvu pripravljeni pomagati pri izpolnjevanju nalog, ki so si jih zastavili na letni konferenci.

Zato je naloga vseh mladincev, da sodelujejo na letnih konferencah aktiv, da s svojimi predlogi vplivajo na sprejemanje programa in da s svojim delom pripomorejo k njegovi izpolnitvi. Zavedati se moramo, da je program, ki ga sprejememo

na letni konferenci aktiv, obvezen za vse mladince in ne samo za člane sekretariata aktiv.

Mladinci in mladinke, poka-

žimo s svojim delom, da smo pravi nasledniki borcev za socializem, da smo otroci socialistične revolucije!

Kataster v občini Kočevje so začeli obnavljati

Kataster je že star, potrebno ga je obnoviti, ker več ne odgovarja dejanskemu stanju v naravi. Te besede so se večkrat slišale od raznih ljudi, ki so imeli posla s katastrom. Davkoplačevalci so se pritoževali, da kvaliteta zemlje ni taka kot je po njej predpisana kmetijska dohodnina. Po katastru je bilo zabeleženo polje, v resnici pa je gmajna ali gozd. Skratka, bilo je večkrat prerekanje in prepir glede tega vprašanja od strani lastnikov zemljišč.

Vse to je razumljivo, če samo bežno pogledamo na gospodarsko stanje na Kočevskem v tem stoletju. Predvojni lastniki kočevske zemlje so se zanj malo zanimali. Po letu 1900 so jo zamenjali še v obdelavi in tako je bila zemlja zapuščena, rasle so gmajne in gozdovi. Med obema vojnima in v drugi svetovni vojni je bila kočevska zemlja zapuščena, vse do leta 1952, ko se je ustanovilo KGP Kočevje, ki je začelo urejati stanje zemljišč. Tako so se zemljišča v enem stoletju bistveno spremenila in kataster je zastarel.

Strokovni delavci, ki so delali pri katastru, so se tudi pritoževali, ker ni bilo nobenega realnega pregleda o stanju zemljišč. Geodetska uprava je z ostalimi republikimi in občinskimi organi začela z akcijo za obnovo katastra. Po večletnih razpravah so letos pričeli delati. Na terenu je začelo z delom 16 ekip, v katerih je 32 geometrov, ki že od

začetka junija merijo zemljo po k. o. Koblarji, Stara cerkev, Mahovnik, Kočevje, Zeljne, Livold, Črni potok, Mozelj in Rajndol. Predvidevajo, da bodo meritve v navedenih k. o. letos končane, drugo leto bodo pa nadaljevali. Na osnovi meritve, ki jih izvajajo geometri, bodo izdelali karte, ki bodo prikazovale resnično stanje.

Ko bo končano to veliko delo, bo to služilo za bodoči gospodarski razvoj in plansko gospodarstvo na Kočevskem. Od tega bodo imeli koristi lastniki zemljišč in KGP Kočevje, ki je v ta namen tudi prispevala del sredstev.

Občane v območjih, kjer delajo ekipe geometrov, ObLO naproša, da gredo ekipam na roko in jim pri delu pomagajo. Delo je vsled pomanjkanja stanovanj kakor tudi sposobnih delavcev naporno in je prav, da nudimo strokovnim delavcem vso pomoč in podporo.

STOP
NA CESTI
NISI
SAM!

Najbolje bi bilo, da bi to rubriko obdržali stalno, kajti veliko lahko pišemo o motoriziranih koristnikih cest, prav tako pa tudi o pešcih in kolesarjih. Ni odveč, če stalno opozarjamo koristnike cest na pravilne prometne predpise in na nevarnost, ki se kljub poostrenim ukrepom še vedno dogajajo. Pred-

vsem mladi ljudje so silno samozavestni, kadar sedijo za krmiom in se obnašajo, kakor da je vsa cesta njihova in da se jim nesreča sploh ne more pripetiti.

Najbolj nedisciplinirani uporabniki cest so še vedno nekateri mopedisti; to je splošno znana resnica. Število mopeds je v zadnjih letih silno povečalo,

s tem seveda tudi število ljudi, ki uporabljajo moped. Neredko lahko vidimo na mopedu otroka, ki komaj doseže pedala in balano, pri tem pa vozi tako hitro, da se opazovavcu kar dvigajo lasje.

Opazoval sem jih. Na cesti pred hišo so se ustavili trije, štirje fantje na mopedih in preizkušali, kdo da lahko večji plin. Nato so se zapodili, vozili v krogih drug okrog drugega, počenjali vsakovrstne vravljice, se tu in tam malo trčili ali ustavili tako, da se je ubogo vozilo zasukalo za 180°. Hitrost je bila vse večja, dokler se niso zapodili po cesti drug za drugim. Ndaleč od hiše so igro ponovili in njihovo prepletanje se je zdelo kakor posrečena igra in ples ribic v akvariju.

Res lepa igra, toda ti ljudje pridejo s svojimi vozili na cesto. Res da dobro vozijo, vendar na cesti ni previdnosti nikoli odveč. Še tako dober voznik ga polomi ali pa se mu pripeti nesreča po

krivdi drugega.

In vinjeni vozniki! Opazoval sem ga, ko je šel iz gostilne, se primajal do mopeda, sedel nanj in ga pognal. Privil je plin do kraja in se pognal na cesto (seveda, ne da bi prej pogledal po njej). Srečno je prišel na cesto, napravil nekaj vijug, nato pa se z vso silo pognal proti domu. Prišel je srečno, toda ali bo imel tako srečo vedno? Najbrž ne!

Opazoval sem dečka na mopedu. Pripodil se je po cesti in ko ga je miličnik ustavil, se je poznala za njim okrog osem metrov dolga zaviralna sled. Seveda je bil brez izpita o poznavanju cestnoprometnih predpisov. Miličnik mu je vzel moped, deček pa je šel povedat očetu, kje naj ga išče. Oče, silno razburjen, je prišel po vozilo in grozil, da bo »tega mulca« pretepel do krvi, če mu bo še kdaj vzil moped...

Otroci morda resda ne vedo, da ogrožajo s tem lastno življenje in življenja drugih. Toli-

ko bolj pa bi morali paziti na moped (in na otroke!) starši. Potem verjetno ne bi bilo podobnih zalog in neprijetnosti, pa tudi »prekletih mulcev« ne bi bilo treba pretepati. Ne le otroci, tudi odrasli bi se morali zavedati, da ne morejo uporabljati motornih vozil, če se ne bodo pokoravali vsem cestnim predpisom. Skratka, več discipline na cesti, manj alkohola in več previdnosti...

In še nevarnost, ki se je pred kratkim pripetila v bližini Ribnice. V soboto zvečer je po cesti drugega reda od Gorice vasi proti Nemški vasi vozil motorist Viktor Stare iz Sinovice s spremeljavo Vido Sega iz Grčarice. Nenadoma je zavozil v konja, ki ga je jeznil Jože Oberstar iz Frigorice. Motorist in spremljevalka sta padla ter dobila težje poškodbe, jezdec pa je zbežal, da so ga organi LM dobili šele po dveh urah...

(več)

ŽIVLJENJE IN DELO

♦ Prav v dneh, ko je žetev na višku, ko se vsak poljedelec veseli iskrenega žita, smo obiskali nekatere kmetijske ob-

♦ rate KGP Kočevje in se pogovorili z nekaterimi člani kolektiva o letošnji žetvi, o vzreji živali ter o mnogih drugih problemih, ki nastajajo v tako veliki kmetijski proizvodnji. Pot nas je vodila na kmetijsko upravo Mlake,

♦ Cvišlarje in mlekarjo v Kočevju. V daljšem razgovoru pa smo se zadržali s šefom kmetijske proizvodnje pri KGP Francem Goršičem.

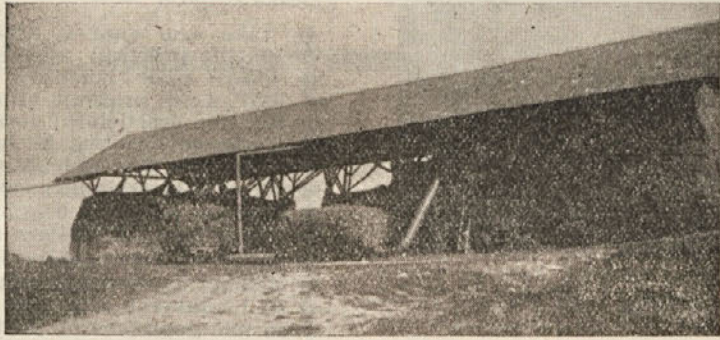
♦ Kmetijsko gozdarsko poselstvo iz Kočevja je eno največjih posestev v Sloveniji. V sklopu direkcije so, razen gozdarstvih, še naslednji kmetijski obrati: Mlake, Cvišlarji, Koprivnik, Livold, Stari log in Draga. Vsekakor prednjači pred ostalimi po višini proizvodnje Mlake, po površini pa Koprivnik in Stari log. Da je proizvodnja na Mlaki tako velika, je predvsem v tem, ker se tu odvija zaradi dobre zemlje bolj intenzivna proizvodnja. Celotna proizvodnja je usmerjena v proizvodnjo mleka in v proizvodnjo mesa.

♦ Tako je organizirana tudi strokovna služba. V sklopu kmetijske proizvodnje sta še mlekarja in klavnica, gradnja pa še agroservis za popravilo traktorjev in avtomobilov ter ostalih poljedelskih strojev.

DOBRE POVRŠINE INTENZIVNO IZKORISTITI

Kmetijskih površin je 7473 hektarov, vendar je precej zaraščenih. Kataster jih izkazuje še več, vendar so tiste, ki so zaraščene, prepuščene gozdarstvu. Pri kmetijski upravi KGP nameravajo intenzivno izkoristiti primerne površine, ostalo pa prepustiti gozdarstvu. Največ je travnikov in sicer 2664 ha, pregoških (intenzivnih) pašnikov je 298 ha, njiv 913 ha, stelnikov 709 ha in 463 ha pašnikov. Vse ostalo pa je nerodovitno (stavbišča, pota itd.). Velika površina travnikov jim narekuje predvsem živinorejsko proizvodnjo. Ker se stalež živine vedno večja, so morali poskrbeti za večji hektarski donos krme. Travnike gnojijo redno s hlevskim gnojem in in umetnimi gnojili.

Na njivah imajo največ posejanih krmnih rastlin, ki dopolnjujejo prehrano živine. Mnogo je posejane tudi detelje. Na pregoških pašnikih se pase živina petkrat do šestkrat na leto na istem pašniku. Ko določeno površino popasejo, pustijo, da zraste trava zopet do desetih, petnajstih centimetrov; nato je zopet ugodna za pašo, ker ima pri tej višini največjo krmilno vrednost.

Velik senik v Cvišlerjih. Pravi, da je letošnji pridelek sena na splošno precej manjši kot lani.

Letos so posejali 186 ha žit (ovsa, rži in pšenice). Okopavine (peso, silažno koruzo, rž, pomešano z oljno repico) pa so posejali na 200 hektarjih. Pridelek na teh površinah je intenziven. Pšenico in rž bodo odstopili za ljudsko prehrano, vse ostalo pa uporabili za krmo. Krompirja ne sadijo, ker zahteva preveč delavcev, ki jih posebno v sezoni kmetijstvu primanjkuje.

2800 GLAV GOVEJE ŽIVINE VEC

V desetih letih obstoja posestva se je stalež goveje živine povečal za približno 2800 glav. Samo število krav pa se je povečalo za 800 glav. Gojijo predvsem sivorjavo in črno-belo pasmo. Črno-belo živino so dobili iz Danske. Vzporedno s povečanjem števila krav se je povečalo tudi število telet. Na novo je vpeljavano pitanje mlade živine. Leta 1952 sploh še niso pitali mlade živine, letos pa jo imajo okrog 1900 glav.

Zaradi nekonjunkturnih cen je v letih 1956 in 1957 število prašičev zelo padlo. V desetletnem obdobju pa se je povečalo le za tristo.

Z večanjem števila krav se je povečala tudi proizvodnja mleka, ki znaša letno štiri milijone in pol litrov (leta 1952 je bila le milijon tristo).

KLJUB SLABEMU VREMENJU SE KAR DOBRO

Letošnje leto ni najbolj ugodno za rastlinsko proizvodnjo,

vendar bodo na površinah KGP še dokaj dobri pridelki. Pri žetvi in pri košnji so že vidni prvi rezultati. Pridelek žit se giblje od 20 centov na najslabših njivah, do 38,9 centov na hektar na njivah, kjer so bili izvedeni vsi agrotehnični ukrepi.

Zorane ledine

OBISK PRI KMETIJCIH

Pridelek sena bo za 30 % slabši, kot je bil preteklo leto. Ostali posevki dobro kažejo in izgleda, da bo pridelek pese 700 centov na hektar, pri silažni koruzi pa od 500 do 600 centov na hektar. Poljedelsko proizvodnjo nameravajo intenzivno izkoristiti primerne površine, ostalo pa prepustiti gozdarstvu.

ZAKAJ JE MLEKO TAKO DRAGO?

Dolga je pot do litra mleka. Za primerjavo lahko vzamemo liter kisle vode. Pri vrelec nastavi steklenico, jo natočijo, zamašijo in dostavijo potrošniku. Vendar je postopek z mlekom znatno drugačen. Najprej je treba pridelati silažno koruzo in jo spremeniti v silažo. Pri pramo računati tudi na delo pri sejanju, okopavanju in druga opravila. Mleko gre nato v mlekarjo in pasterizirje in šele tu najde pot v steklenico in do potrošnika. In vendar je cena kisle vode v Kočevju le nekoliko višja kot pri litru mleka, čeprav se oba postopka pridobivanja znatno razlikujeta. Ali se vam zdi mleko še tako drago?

Zato ni čudno, da pravijo pri kmetijski upravi KGP, da imajo z mlekom izgubo. Vendar pa cen ne smejo dvigniti, ker bi s tem lahko spravili v kritično stanje standard. Zato je Izvršni svet odobril povečanje regresa na mleko.

Regres od zveze je bil do sedaj pet dinarjev, ker pa ObLO ni nič prispeval, ga niso mogli uveljaviti. Sedanji regres bi bil dodeljen iz zveznih sredstev (sedem dinarjev in pol), prav toliko pa naj bi prispevala občina, okraj ali republika. Potem bi se vsaj delno krila izguba.

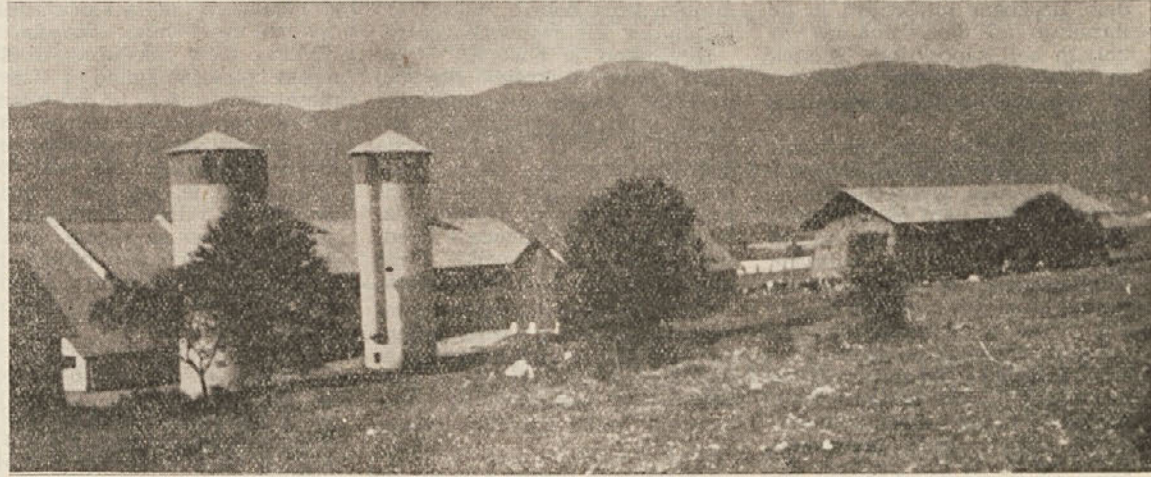
In kakšne so perspektive kmetijstva na Kočevskem?

bolj odgovarja klimatskim razmeram.

Z žetvijo so pričeli v prvi polovici meseca, hektarski donos bo približno 35 centov. Zlasti

pravi kakšno nepazljivost krmiteljev. Delo je zelo težavno in kar zamislite si, da stojite pred razjarjenim bikom, ki ga je treba privezati. Ni prijetno, tudi

vati v večjih količinah šele potem, ko si bo osvojil tržišče. Nekaj ga prodajo kočevskim prodajalnam, nekaj pa ga pošljejo tudi v Ljubljano in v Zagreb.

Kmetijska uprava Cvišlerji

dobro kaže rž. Te mislijo prodati za ljudsko prehrano okrog petnajst vagonov; v zameno bodo kupili ječmen ali koruzo. V primerjavi s prejšnjim letom bo pridelek zaradi neugodnih razmer v zimi in spomladi za približno 30 % slabši kot lani,

Kljub neugodnemu vremenu bodo spravili približno 1.200.000

jaz mislim tako. Ivan pa je krepak devetnajstletnik, ki se tega ne ustraši. Pripovedoval mi je, kako je nočnega čuvaja vrgel bik preko glave. Na srečo je padel na kup gnoja in se ni poškodoval. »Prav lahko bi bil na njegovem mestu jaz!« je smehljaje še dodal.

Učenec VII. razreda osemletke, Stefan Kranjec, mi je kot prvi strokovnjak razlagal, kaj vse mora dati živini, da jo nakrmi. Zanimanjem sem ga poslušal in moram priznati, da se je dobro naučil opravil z živino. Stefan dela vsak dan (tudi v nedeljo). Njegov delovni dan se prične že ob petih zjutraj, ko mora nakrmiti živino. Dopoldne dela do osmih, popoldne pa od treh do šestih. Delo z živino mu je zelo všeč, še raje pa preštevata denar, ki ga prvič sam za služi.

»In kaj si najbolj želiš?« sem ga vprašal. Zasmehal se je in šele nato odgovoril: »Da bi bilo čimveč prirastka, potem bi bila tudi plača večja.« (Stefan je plačan od pridobitve teže živali).

»In kaj boš napravil z denarjem?«

Ni takoj odgovoril, zamislil se je, kot da že sedaj tehta vsak tisočak, ki ga bo dobil. »Kupil si bom stvari za šolo, obleko, ostalo pa bom dal v banko, če bo sploh še kaj ostalo.«

»In kakšne želje ima Ivan?« Predvsem eno samo, da bi čimprej odslužil vojsko in se zopet vrnil na Mlake. »In kje bi bil najraje?« Kraj ni važen, samo da bi bil pri konjenici.

Poslovil sem se. Še dolgo potem sem mislil nanju. Kako skromne želje imata, skoraj malenkostne, a za njiju zelo pomembne. Postala sta si prijatelja.

NEKAJ NAD PLANOM

Finančna realizacija v prvem polletju je bila nekaj nad planom in je znašala 303 milijone dinarjev. Vse delo je usmerjeno predvsem na meso in mleko. V prvem polletju je poselstvo prodalo 600.060 litrov mleka in 990 glav živine v skupni teži 392 ton. Največ živine so prodali preko podjetja Emona v Italijo, precej mesa pa so poslali tudi v Anglijo. Prodali so tudi 1800 pitanih prašičev s povprečno težo 90 kg. Vse živali prodajo preko podjetij Gruda-eksport in Emona iz Ljubljane. S tema podjetjema so v dogovoru, če so večja povpraševanja na tržišču, da tudi oni dobijo več. Finančni rezultat je letos za 100 % boljši kot v istem obdobju lani. Tak uspeh so dosegli predvsem z zmanjšanjem števila delavcev (okrog 50 ljudi) in s povečanjem produktivnosti, s čimer pa se ni zmanjšala bruto proizvodnja. Po besedah upravnika tov. Planince je kolektiv na Mlaki zelo dober, vendar se tudi tu kot povsod drugje najdejo ljudje, ki jim manjka delovne zavesti in so zlasti pri plačah zelo malenkostni.

Z upraviteljem sva si ogledala tudi hleve, ki so res lepo urejeni in dajejo čutili, da so res pod skrbnim nadzorstvom. Povsod vidiš lepo, mlado živino, ki bo nekoč zadovoljila še tako razvajenega kupca.

DOBRA PRIJATELJA

Že sem se hotel posloviti od Mlake, ko sem ju srečal. Takoj sem ugotovil, da sta dobra prijatelja. Nista dolgo skupaj. Njun prijateljstvo se je rodilo prav v teh dneh, ko je prišel mladi Stefan Kranjec iz šolskih klopi na upravo, da si prisluži kak tisočak za šolo, nekoliko starejši Ivan pa je na posestvu že tretje leto. Doma je iz Prekmurja in ima zelo rad živali. To ga je verjetno tudi pritegnilo, da je ostal na Mlaki. Vsak dan pregleduje hleve in pazi, da se kakšna žival ne odveže ter po-

Na Mlaki redijo predvsem sivorjavo govedo in frizijke

Ija, dobra tovariša, ki se ne boš tako kmalu pozabila. Srečala sta se pri delu, ob skupni vni, da bi čimbolje opravila svoje delo. Kmalu bo konec počitnic in Stefan se bo vrnil v šolo, vendar ne bo pozabil svojega prijatelja in bo rad pripovedoval tovarišem o njem.

V MLEKARNI

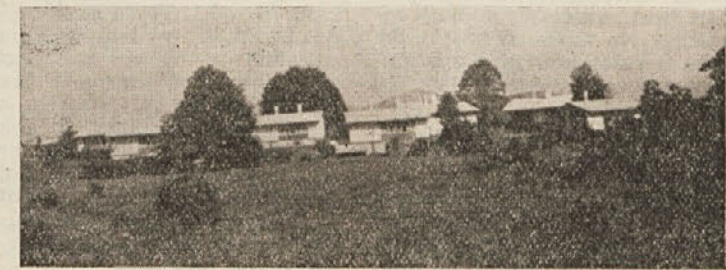
Kočevska mlekarja je začela obratovati prvega maja 1960. V njej dela devetnajst ljudi vključno s dvema prodajalkama. Mleka dobijo dnevno okrog 11.500 l in sicer iz Cvišlarjev, Livolda, Starega loga in Mlake. Nekaj ga dobe tudi iz Predgrada in Spodnjega loga. Mlekarja zalaga z mlekom samo Kočevje. Surovega masla največ prodajo v Ljubljano, Zagreb in Koper. Kočevje oskrbuje mlekarja tudi z jogurtom. V polletnih mesecih je poraba jogurta zelo velika. Mlekarja ga napravi okrog 600 stekleničic. Spomladi so tudi začeli izdelovati sir, vendar je še poskusen in ga bodo začeli izdelovati v večjih količinah šele potem, ko si bo osvojil tržišče. Nekaj ga prodajo kočevskim prodajalnam, nekaj pa ga pošljejo tudi v Ljubljano in v Zagreb.

LJUDJE V BELEM

Ne mislite, da so samo zdravniški oblečeni v bele halje. Tudi mlekarji se lahko ponašajo z njimi in brez dvoma so njihove delovne obleke prav tako čiste kot je čisto mleko. Tudi oni delajo poskuse; ugotavljajo toščo, vrsto bakterij, vlago v maslu, procente suhe snovi in še in še... To je nujno potrebno, da zadovoljijo potrošnika in obdržijo že osvojeni trg. In kako poteka delo v mlekarji? Mlekarji tehnik Kalan mi je rad razložil potek dela. Tekoči trak prinese vrče, napolnjene z mlekom, do bazena. Tu mleko stehajo, prazni vrči gredo v pralni stroj, ki jih opere, mleko pa nadaljuje pot do sprejemnega bazena. Od tu gre v pasterizer, kjer se segreje do 75 °C, nato v separator, kjer ga posnamejo ali očistijo. Tu se proces razdeli v dva dela: ali gre v predelavo za surovo maslo ali za konzumno mleko. Mleko ohladijo od 3° do 6° C, nato pa ga natočijo v steklenice.

Ostalo mleko posnamejo in iz smetane napravijo surovo maslo, ki mora imeti 16 % vlage. Surovo maslo stoji v zabojih in odnesejo v hladilnico, kjer se strdi, potem pa ga na oblikovalniku razdelijo na četrtkilogramske kose, zavijejo in dostavijo potrošnikom.

In kako dobijo sir? Mleko stoji v velik sirni kotel, kjer se pri temperaturi 31° C zasiri. Ko je zasirjeno, sirno grudo razrežejo s sirno harlo, čez petnajst minut pa odteče še sirotka. Sirno zrno nato segrejejo na temperaturo sušenja, ki je pri različnih siri različna. Ko ugotovi mojster z občutkom roke, če je zrno dovolj trdo, ga spuste na vozičke, kjer se napravi sirna

V Cvišlerjih stanovanja niso problem, nam je zatrdil upravnik. Na sliki: lične hišice cvišlerjskih kmetijcev

druga dela. To se pozna zlasti pri košnji, ki bi bila lahko docela mehanizirana.

Celotna kmetijska proizvodnja zaposluje vključno z mlekarjo in mesarjo 533 ljudi, od teh je 44 uslužbencev, pet inženirjev, 14 kmetijskih tehnikov. 150 ljudi ni stalno zaposlenih in delajo le v sezoni. Teh je največ iz Prekmurja, Medjimurja, nekaj pa jih je celo iz Bosne.

meliaracijo travnikov ter z večjo količino umetnih gnojil, seveda v kolikor bi to dopuščala finančna sredstva. Vso proizvodnjo pa mislijo čimbolj avtomatizirati.

Letos imajo največ posejane ozimne rži (58 ha), jarega ječmena je 53 ha, ovs pa je 20 ha. Pšenice ne pridelujejo, ker jim bolj odgovarja rž, ki daje mnogo slame za živino, hkrati pa

Družinski tednik

Gostoljubje v sodobni družini

Čas postaja čedalje bolj dragocen v našem nemirnem, razdvojenem stoletju, čedalje manj časa je za večje družabne zabave, sprejeme in obiske. Poklicno delo, družbene obveznosti in ne nazadnje tudi delo doma nas vse bolj in bolj zaposlujejo. Počitek in izlet v naravo v prostem času niso več luksuz, marveč potreba.

Zato so veliki sprejemi in zabave pravzaprav zgubili svoj prvotni namen. Napredek kulture in tehnike nam namreč nudi vsak dan bolj pestro in bogato zabavo. Možnosti za kulturno udejstvovanje so danes nepriemerne širše kot v prejšnjih časih. Sport je v najrazličnejših oblikah zajel večino ljudi. Prijatelji, znanci in sorodniki se najdejo v klubih in kavarnah, poslušajo glasbo, gledajo televizijske oddaje, sede, poklepetajo — ne da bi bili pri tem vezani na domačo postrežbo. Gostje doma pa bi ženo še bolj zaposlili.

Druge skrajnosti — nikamor v goste, nikogar v goste — kljub temu nikar! Družina in vsak posameznik morata imeti prijatelje in znance, s katerimi se kdaj pa kdaj sestane tudi v domačem okolju. Najti moramo le pravi način in možnosti, poznati moramo pravo mero in pravilno oceniti svoje in prijateljeve finančne sposobnosti.

Gostoljubje je cenjeno, ker smo radi gostoljubni in radi gostoljubno sprejeti.

Premislimo: koga, kdaj in zaradi česa bomo vabili. Vabiti namo zato, da bi spoznali kakršnekoli družabne obveznosti — to je preživelo — za to nam mora biti naš čas, denar in delo dragoceno.

NEKAJ O LEPOM VEDENJU

O lepem vedenju so napisane cele knjige: o vedenju v stanovanju, kjer ne smemo motiti naših sosedov, o vedenju za mizo, na ulici, v lokalih, pozdravljanju itd. Omejimo se le na nekaj osnovnih pravil dostojnega vedenja gostov in gostiteljev.

Smo ljudje današnjega časa in se ne menimo dosti za tiste stare predpise in navade. Kljub temu pa ne smemo prekršiti nekaterih dužabnih pravil, če ne želimo veljati za nevljudne, neolike, morda celo brezobzirne.

Ne smemo priti uro prepozno, če gostitelji čakajo na nas s toplimi jedili. Če ne moremo priti pravočasno, ker smo neodložljivo zadržani — na kakršenkoli način sporočimo, naj nas ne čakajo.

Pri formalnih ali celo prvih obiskih ne bomo pozabili šopka

za gostiteljico ali pričakovanih »darilc« za otroke.

Obekli se bomo priložnosti primerno. Netaktno je biti preizbrano oblečen, če se zbere majhen krog dobrih znancev in prijateljev k skromnejši večerji. Nevljudno je obiskati — če ravno samo za kratek čas tudi najbližje sosedo in sorodnike zgodaj zjutraj, opoldne pri kosilu, od 14. do 17. ure, ko morda počivajo, v soboto, ko navadno pospravljamo stanovanje in pripravljamo hrano za nedeljski izlet. Ne govorimo seveda o izrednih in nujnih primerih. Tega nam seveda ne bo nihče zameril.

Tudi če smo namenjeni obiskati najbližje prijatelje, je lepše, če jih prej obvestimo ali se dogovorimo za obisk. To je tudi za nas bolj praktično. Po nepotrebnem lahko izgubimo precej časa.

Če peljemo otroke s seboj na obisk, se z njimi ne bahajmo in ga ne mučimo pred tujimi ljudmi z recitiranjem ali petjem. Vztrajno pa jih moramo učiti lepega vedenja in to doma, da nas ne bodo spravili v zadrego niti pri obisku, niti pri javnih prireditvah, na koncertih, v gledališču, na sprejedu v parku, niti ne bodo pozneje sami kdaj v zadregi.

Ko pridemo na obisk, odložimo v predsobi plašč, razen če smo prišli res samo za kratek čas in je prostor hladen. Odložimo tudi vse zavitke, klobuk in dežnik. V rokah obdržimo le torbico in rokavice. Šopek, ki smo ga prinesli gostiteljici, ali darilce za otroke, izročimo vedno tistemu, kateremu je namenjen. Šopek razvijemo šele v predsobi in ne že na stopnišču ali celo tam odvržemo ovojni papir. Predamo ga tako, da so cvetovi zgoraj. Papir vržemo v koš ali ga pustimo na mizici. Pozorna gostiteljica nam ga bo takoj odvzela. Prejemnik darila pa mora zavito darilce vpršiti darovalca takoj oditi in se le tako lahko primerno zahvali.

Zenska ali dekle, ki je prišla prej, bo vstala, ko jo predstavi gostitelj starejši ženski, nikdar pa ne vstane pri predstavljanju moškega, razen če je dekle izredno mlado, moški pa res starejši. Moški, ki sedi, vedno vstane, ko pozdravlja na novo došlo. Nikdar pa ne ponudi roke starejšemu ali ženski — vedno obratno.

Na domači zabavi s plesom pleše gost najprej s svojo sosedo pri mizi ali z žensko, s katero je prišel. Drugi ali tretji ples pleše z gostiteljico. Z njo mora plesati vsekakor enkrat v tem večeru. V plesnem lokalu velja:

mož pleše najprej z ženo, potem pa pleše tudi z ostalimi ženskami, ki sede pri mizi — vseeno, če so prišle same ali v družbi. Ne velja pa za neznanca ženske, ki v javnem lokalu slučajno sede pri naši mizi. Seveda ni vljudno, da v zaključeni družbi moški plešejo stalno s istimi plesalkami, ker so te pač mlade, ali pa lepo plešejo, temveč morajo gledati, da se plesalke primerno izmenjajo. Se bolj nevljudno pa je, kot sem opazila ob prihodu v neki lokal, kjer so plesali, da so se fantje naravnost zagnali k tujim plesalkam, na dekleta, ki so bila v njihovi družbi, pa so trenutno čisto pozabili.

Če smo po nesreči kaj razbili ali polili, se ne naredimo, kot da nam ni nič mar, niti se ne opravičujemo kar naprej in se v razgovoru znova ne vračamo k neizgodi. Vljudno so opravičimo. Naslednji dan se lahko opravičimo še pismeno in pošljemo šopek rož. Razbito pa nadomestimo le, če je bil kos dragocen in če je to seveda možno.

Če v družbi kdo veliko in celo glasno govori, bo začel presejati vsem, ker bo izkoriščal celo vsak predmet razgovora za osebnostno uveljavljanje. Ostali pa ga bodo morali — hočeš nočeš — samo poslušati. Poglejmo vase in bodimo kritični!

Neznosni lahko postanemo, če se silimo v družbo, ki nas ne mara.

Pri razgovorih izbirajmo besede, govorimo primerno glasno, brez kričanja z rokami in brez izrazite obrazne mimike. Ne razvlačimo zgodb, ki jo pripovedujemo, saj ne bo nič bolj zanimiva. Ne pozabimo, da so tudi drugi, ki bi prav gotovo radi kaj povedali.

Ne zasedimo se, pa če je še tako prijetno in nam je žal zapustiti družbo. Poznati moramo pravo mero. Če hočemo biti prav korektni, da najstarejši gost znak za slovo. Najmlajši se torej poslovi zadnji. Zakonci se poslovi skupno. Če pa odidemo poprej, se ali neopazno poslovimmo od gostitelja ali pa se začnemo poslavljati pri gostiteljih, se nato poslovimmo od častnega gosta in dalje po vrsti od ostalih, kakor sede ali stojijo.

Opustimo navado, da pri poslavljanju še zastajamo, ker moramo še nekaj povedati. Ko je čas odhoda, zaključimo razgovor s kakšno veselo in duhovito, pozdravimo in odidemo.

Kadar pa praznujemo v večjem kolektivu, je slovo od vseh tehnično neizvedljivo. Čim bolj neopazno se poslovimmo, tem bolje bo. Poslovimmo se le od najbližjega omizja.

zabelimo kar z mrzlo smetano, če je fižol zelo vroč.

Mešana zelenjava

1 cvetača, drobna zelena, 5 korenčkov, pest oluščene graha, slan krop, 10 kg surovega masla, zelen peteršilj.

Nasteto zelenjavo očistimo, operemo, zrežemo na kocke, cvetačo na posamezne cvete in jo v mali količini slanega kropa pokrito dušimo. Ko se zmehča, jo odcedimo in stresemo v razpuščeno surovo maslo. Serviramo jo s pečenko; okoli te jo nalozimo v kupčkih in posamezne kupčke potresemo s sesekliman peteršiljem.

Fant se skrči in umolkne. Razgovor pojenja.

Drugi dan so ga premestili, uro pred kosilom, kakor vedno delajo. Rumen, nizke stražar se je pojavil na vratih.

— Vi! Pripravite se!

Fantu zaigra srce in zastane di, kakor da se spušta po gugalnici. Starec v kotu zakašlja. Stražar zakriči:

— Kaj me gledate? Pripravite se. Hitro. Hitro!

V eni minuti so stvari v culi in cula pod pazduho. Nerodno se obrne in reče »Zbogom« ravno dušni družbi.

— Vorwärts! Marš!

Presenečen in izgubljen je fant, ko je šel po dolgem hodniku, poslušal zamolkli odmev korakov, svojih in stražarjevih. Jaz-ti! Jaz-ti! Že po nekaj korakih se mu je zdelo, da je svet dolg hodnik, a edina prebivavca sta on in njegov stražar. Edini znaki življenja, brez njih in korakov — jaz-ti, jaz-ti — in slab odmev, s katerim jim odgovarja prazni hodnik, sestavljena pa je iz dveh a, eden je dolg in mrčen, drugi kratek in svetel: ā-ā, ā-ā!

Potepanje po Loškem potoku

Prve dni letošnjega avgusta je že pošteno gredo, vendar pa je vremenska napoved kar naprej strahla s padavinami... Ko smo se vzpenjali s potniškim avtobusom v sodrški klanec, nam je napovedovalec v radiu zatrjeval, da se bo tisti dan pooblačilo in da bodo močne padavine. Kaj pomeni taka napoved skupini turistov, ki je namenjena nekaj dni prebiti v Loškem potoku, si lahko mislite! No, sprevodnik nam je zatrdil, da pač ta napoved ne velja za te kraje. Malce smo se mu nasmejali, da nas je hotel le potolažiti, a naslednji dan, se reče popoldne, smo verjeli le njegovi in ne radijski napovedi, saj smo imeli vse dni našega potepanja po okolici Loškega potoka res prav lepe in sončne dni.

Prijatelj Tonček nas je na Hribu pričakal in izrazil potoško dobrodošlico, saj se je naša lanska grupa povečala kar na 10 novih članov iz Novega mesta in Ljubljane. Matevlejek nas je sprejel odprto, prijateljsko in že smo po ureditvi prenočišča posedli okoli hiše in se pričeli sončiti. Prijazna kuharica Micka in gospodinja Ivanka sta nam postregli, saj nam je dober gorski zrak vzbudil tek.

Potem pa na potep po prijetnih košenicah, lazih in gozdovih, kjer smo sledili raznim sledem živali, tudi medvedjim, ki smo ga želeli videti, vendar pa je mnogim strah le malce stiskal srce, da je ostalo le pri sledeh... No, srnc in srnjakov pa je bilo dovolj, da smo potešili željo, spoznati žival. Tudi letos smo z vodilem Tončkom spoznali na izletih marsikaj lepega in zanimivega, kar skriva ta predel naše ožje domovine, kot vzpon na Jazbino in na čudovit razgled z vrha. Je pa še vedno, kot lani, oviralo vzpon nametna posekano drevje, ki ga niso uspeli pospraviti s poti... Dobro bi bilo, da bi Turistično društvo Loške doline, pod kate-

ro spada ta vrh, mogoče le vplivalo na lastnike tega drevja, da umaknejo to oviro in tako omogočijo boljši in lažji vzpon na to znamenito goro nad Loškim potokom...

Tudi vzpon na Zgornje Poljane je lep, pač pa je prostor okoli cerkvice zelo slabo zavarovan, čeprav je ravno od tam gori lep pogled na vso Loško dolino, prepad ob robu pa je lahko nevaren turistu. Zato naj bi odločilni poskrbeli tudi za to.

Pot skozi Bele vode v Jelenov žleb je bila sicer dolga, vendar se je izplačala.

Tako je bilo naše letošnje poteptanje, gledano s turistične strani. Omenil bi, da je za Loški potok res nujno, da bi pričeli misliti tudi na domači turizem, saj so kraji kot ustvarjeni za to. V drugem letu naših počitnic na Matevlejeku smo ugotovili, da so skrite lepote tega območja lahko tudi vreden vir zasluzka ljudem teh vasi in bi zato Turistično društvo v Loškem potoku ob podpori oblasti in krajevnne industrije ter prebivalstva lahko zgradilo dom ali uredilo ležišča po hišah. Poleti bi turisti privabila lepa okolica, pohajkovanja

po košenicah in lazih, gorsko sončenje, lahki izleti in vzponi, pozimi pa čudovita smučišča. Da je lov tudi vreden faktor, ni treba posebej povedati. Treba je le začeti delati in prepričani smo, da bo tudi Loški potok postal turistično pomemben kraj tega predela Slovenije. Če tu omenimo še, da so ti kraji tudi v NOB veliko prispevali in da bodo turistom tudi številni spomeniki ter ljudje pripovedovali o tistih dneh, bodo lahko tu večkrat preživljali svoj dopust. Tudi Potočani naj bi med svojci in kjer pač žive in delajo, propagirali obisk teh krajev.

Podobne misli so se nam porajale med bivanjem v Loškem potoku ter priporočam vsem, da pridejo vsaj enkrat kot turisti v ta predel, kajti vedno se bodo še radi vračali in pripeljali tudi druge, kot smo to storili mi iz Novega mesta.

Letos smo bili tudi zadovoljni s fotografijami krajev in vasi v Loškem potoku, ker je na razpolago dovolj res lepih posnetkov domačega fotografa Draga Moharja, pa tudi fotoamatjerji bodo lahko prišli na svoj račun.

IZ SOLE

Učitelj: Marko, kaj misliš, da prihajaš v šolo nepočesan?

Marko: — Nimam glavnika, tovariš učitelj.

Učitelj: No, lahko bi vzel očetov glavnik.

Marko: Pa on nima las, tovariš učitelj.

Zorane ledine

(Nadaljevanje s 3. strani)

zaradi prevelikega mraza. Strokovni kader je zelo dober, škoda je le to, da je Kočevje preveč oddaljeno od glavnih tržišč.

V CVISLARJIH

Kmetijska uprava Cvišlarji leži nedaleč od Kočevja. Razprostira se na površini 964 ha, od katere je 145 ha njiv, 237 ha travnikov in 582 ha košenic. Letos so posejali 8 ha pšenice, 10 hektarov jačmena in 10 ha ovsa.

Na paši v Livoldu

Zanimivo je, da je italijanska pšenica dala z istimi agrotehničnimi ukrepi na nekaterih površinah le 20 centov na hektar, na nekaterih pa tudi 36 centov. Kjer je bil hektarski donos večji, je bil teren bolj zaprt in bolj primeren za zorenje. Ječmen je dal 26 centov na ha. Zetev so opravili s kombajni. Zito sedaj sušijo s posebnim motornim zračnikom.

Na upravi gojijo predvsem frizijsko govedo, ki je zelo dobro

za mleko. Imajo ga okrog 317 glav. Molža je strojna. Kmetijski tehnik Franc Zlindra nam je dejal, da ta pasma odgovarja pašnikom v Cvišlarjih, vendar ni še dovolj selekcionirana. Radi bi dosegli mlečnost nad 3000 litrov na leto; lani so dosegli le 2770 litrov. Mlečnost bi lahko dosegli, vendar imajo preveč krav, zato jim primanjkuje krme. Travniki okrog Kočevja so zelo dobri, slabi in malo donosni pa so pri Oneku in v Starem Brezju. Po-

leg paše dobi živina na dan še dva kilograma krmil s oljnim tropinami. Redijo tudi plemenske telčke.

Mlade telčke krmijo tudi z laktanom, to je posebne vrste mleko v prahu. To se jim izplača, ker je cenejše kot navadno mleko, živina pa pridobi ravno toliko na teži. Teleta prirastejo do 0,80 kg na dan. Prostor za molžo je sodobno urejen, vendar tudi tu primanjkuje vode, da bi po končani molži sprali

kravam vimena. »Včasih imamo več mleka kot vode,« pravijo na upravi.

Visoko nad hlevi se dvigajo trije stolpasti silosi, od katerih pa uporabljajo le enega. Pravijo, da sta za silazo krme boljše dva nova koritasta silosa, ki so ju napravili lani. Preurediti nameravajo tudi dva velika letna hleva, ki sta zlasti pozimi zelo neprikladna za živino. Zaradi prevelikega števila živine so spomladi kupili čez 100 ton sena. Če bi imeli manj krav, bi bilo potrebno manj krme, mlečnost pa bi bila verjetno enaka.

Uprava ima pet traktorjev z dvema prikolicama za trosenje gnoj, kosilnice in druge poljedelske stroje.

♦ Tako smo vam v kratkih obrih prikazali uspehe in težave naših kmetijev pri KGP. Letos praznuje njihovo posestvo desetletnico obstoja. ♦ Težka je bila pot, ki so jo prehodili v desetih letih, vendar se niso ustrašili naporov. ♦ Smelo so prišli za delo in ga vestno opravili. Njihov trud ♦ je obrodil bogate sadove. Marsikatera kaplja znoja je padla z njihovega čela, toda vse ♦ so bile poplačane ob pogledu ♦ na polja in travnike, ki so dobivali pod njihovimi rokami ♦ mi vedno lepši videz. Na travnikih se pase lepa mlada ♦ živina, ki je lahko vsakemu ♦ v ponos. Za njimi je dolga ♦ pot, polna naporov, polna ♦ stremiljenj po boljšem, polna ♦ delovnih zmag, ki jih je treba ♦ pozdraviti. Lahko so ponosni ♦ na to pot, kajti sami so si jo ♦ začrtali in jo tudi uspešno ♦ prehodili.

M. Mate

IVO ANDRIČ:

SONCE

Konec oktobra so poklicali mladenci na prvo zaslišanje. Ko ga je stražar po dveh urah privedel nazaj, je nastalo v celici 115 rahlo, odrešujoče vzemirjenje, kajti vsaka celica hrepeni po vzemirjenjih in spremembah. Nekateri so ga gledali izpod čela, drugi, mlajši so ga spraševali glasno in odkrito.

— Kako je bilo?

— Dobro! je odgovoril mladenci, medtem ko je jedel hladno in črnkasto kašo iz aluminijaste posode, ki ga je čakala na mizi.

— Vraga, dobro! je kot odmev dejal starčevski glas nekje iz kota.

Toda mladenci se ni zmenil za pripombo; tudi sam je bil vzemirjen. Lica in ušesa je imel rdeča, hotel se je smejati in go-

voriti. (Šele ko pade mrak in ko ostane sam v svoji postelji, se priplazijo temne misli in pregledujejo vse, kar je rekel in česar ni rekel).

Deset ljudi v celici je tako našlo nov vzrok za razgovor in sklenili so ga čimbolj izkoristiti. Fant je veselo odgovarjal vsakomur. Toda ta razgovor je prekinil taisti stariček iz kota. V kratkem premolku je dejal suho in neprijetno.

— Torej, pripravi se fant, premestili te bodo.

— Zakaj naj ga premestijo? je vprašal eden tistih, ki so mrzili starca.

— Zato, ker je tak predpis. Kakor hitro prično človeka zasliševati, ga premestijo v samico. To je znano. To je morda napaka. Toda premestili te bodo gotovo.

del skozi visoko lino. Nato je sedel ter premišljeval, koga bodo dali na drugo posteljo. V teh mislih je bilo tudi precej strahu in upanja, toda vse je na koncu preplaval strah. Misli se v temnici hitro pojavljajo, toda tudi hitro izginejo.

Po končanem kosilu je nastopilo prvo popoldne v temnici. Ker je hitro in pohlepno pregledal vse, kar je nudila revna celica, je pričel ogledovati in tehtati samega sebe.

Dolgo je poslušal šumenje v ušesih. Zdelo se mu je, kakor da šumenje raste in se krepi, včasih pa se mu je dozevalo, kakor da se bo spremenilo v do-ločen zvok, morda v človeško besedo. Pozornost je bila vse večja, pričakovanje vse bolj živo in ko je že kazalo, da je prišlo do vrhunca in se približalo uresničitvi, je zvok pojenja do enoličnega, nepomembnega in brezdnega šumenja. Tako se od časa do časa pojavljala ta bolna plima in oseka razdraženega sluha. Čudeži se nikdar ne dogajajo.

(Konec sledi)

START

V NOVO SEZONO

S tekami Kamnik : Kropa, Kranj : Črnuče, Zirovnica : Izola in Kočevje : Jesenice se bo že drugo nedeljo začelo tekmovalje vodbojki v drugi republiški ligi. Vendar bo moštvo kočevskega Partizana startalo že to nedeljo. Odigrati mora zaostalo tekmo s Črnučami, ki so na drugem mestu. Pred njimi je le ekipa Kroke, ki je tudi glavni favorit tega tekmovalja.

Moštvo kočevskega Partizana prvič nastopa v tej ligi, zato ni pričakovati ne vem kakšnih rezultatov, vendar pa presenečenja niso izključena. Ekipa je na petem mestu, vendar igralci in vodstvo upajo, da bodo to mesto tudi obdržali in jim ne bo treba zapustiti lige. Za njimi so še moštva Zirovnice, Kranja in Izole. Kočevski odbojkarji bi morali premagati vsaj dve moštvi od teh, kar jim bo verjetno tudi uspelo. V kolikor pa bi premagali tudi kakšno drugo moštvo, lahko upajo na boljše mesto. To je vsekakor mogoče, saj igrajo vse težje tekme doma. Seveda bo vsaka točka, ki bo prinesena s tujega igrišča, zelo dragocena. Moštvo Kočevja igra doma z Jesenicami, Zirovnico, Kamnikom in Kropo, v goste pa bo odšlo v Izolo, Kranj in Črnuče. To se pravi, da bodo ljubitelji odbojke le prišli na svoj račun, saj si bodo lahko ogledali res kvalitetne tekme, z vzpodbujanjem pa pripomogli k boljši uvrstitvi domače ekipe.

Ekipa Partizana sedaj redno trenira dvakrat na teden. Nekateri igralci so že dosegli reprezentančno formo, mnogo obetajo tudi mladi igralci, kar je razveseljivo in je treba pozdraviti. Igravcem, ki niso iz Kočevja, so poslali vabila na trening, obenem pa jim sporočili, naj skrbijo za individualni trening.

TELOVADNI DOM V KOČEVJU

Gradnja telovadnega doma v Kočevju stoji. Do sedaj so opravljena groba zidarska dela. Vsa gradnja do sedaj je stala 50 milijonov, vendar upajo, da bo dom dovršen do leta 1963, ko bo dograjena tudi cesta Ljubljana-Kočevje.

»Zadnjič smo bili na Grmadi, danes pa bomo malo skočili na Travno goro,« smo si dejali v nedeljo dopoldan, ko se je že razbohotilo na nebu sonce. Da, malo skočili! Stvar ni namreč tako lahko izvedljiva, kajti Travnica gora je precej visoko in predno prideš do vrha, se lahko marsikaj zgodi.

Pri Novi Stifiti smo pustili kolesa in se zapodili proti gozdom, ki se od tam strmo dvigajo.

Avgustovska nedelja na Travnici gori

Kmalu smo zavili s ceste na bližnjico in se zagrizli v strmino, ki je postajala vse hujša. Sreča je samo v tem, da smo se skrivali pred soncem v hladni senci gozdov.

To je torej Travnica gora, znamenita Travnica gora iz dni narodnoosvobodilne vojne, ki je nudila varno zavetje prvim ribniškim partizanom. Mogočna, porasla z bujnimi gozdovi, strma a lepa, radodarna s čudovitimi gozdnim zrakom, s prijetnimi izletniškimi točkami in kraji za sprehode (ter s številno divjadjo — za lovce, seveda).

Ne bom opisoval, kako smo prišli na vrh, toda muka je bila kar precejšnja. Na vrhu pri spomeniku smo si malo oddahnili, nato pa odšli k domu, od koder smo že zaslišali prijetne zvoke iz zvočnikov. Gostov takrat ni bilo veliko; nekateri so se sončili, drugi hladili, nekaj jih je bilo (verjetno) na sprehodu, precej

jih je pa že odšlo (ali pa še niso prišli!?)

Seveda sem po kratkem počitku (in dveh steklenicah piva) naskočil upravnik, naj mi pove, kako se kaj imajo. Pričimale in porinil predme debelo spominsko knjigo, čes kar pogled. Malo sem polistal in naletel na beležko o počitniški koloniji iz Murske Sobote, 60 otrok iz M. Sobote je bilo na počitnicah na Travnici gori od 20. julija do 10.

ditvijo cest Ljubljana—Kočevje in Ribnica—Travnica gora. Tedaj bo treba dom verjetno še dograjevati. Se bolj bi privlačilo ljudi, če bi bili bližje vodo, da bi se izletniki lahko kopali. Počasi bo treba misliti tudi na gradnjo bazena, toda voda, voda... Naj omenim še, da so pri nas res lepa smučišča, tako da je dom lahko odprt vse leto. In še to, vse gradnje v glavnem sami finansiramo.

»Še eno vprašanje: Kako je z obiskom?«

— Promet je v primerjavi s preteklim letom nekoliko manjši, vendar upamo, da bomo plan dosegli. Z obiskom smo v glavnem zadovoljni, saj je Travnica gora res precej znana izletniška točka. K nam prihajajo izletniki od vsepovsod, tudi precej tujcev (iz Nemčije, Indonezije in celo nekaj iz Konga), poleg tega pa imamo vsako leto nekaj kolonij...

(več)

Učilnice se bodo spet napolnile

Vsako oče in mati sta ponosna na otroka, ko gre prvič v šolo. Mati z veliko skrbjo pripravlja vse potrebno, kar potrebuje otrok v hiši učenja za svoj razvoj. V družinah, kjer je več otrok, je potrebno kar precej denarja, da dobi vse potrebno. Oče in mati poskrbita za vse, potrebno. Otroci se še ne zavedajo, koliko je s tem skrbni in naporov, kakor tudi ljubezni, ki jo starši vlagajo za njihovo rast in razvoj.

Vsako leto prihajajo v šolo malčki, polni znanja in prečnosti. To so njihovi prvi koraki v svet učenja in samostojnosti. Otroci rastejo iz leta v leto in postajajo vedno bolj samostojni. Skrb očetov in mater pa je vedno ista. Oba želita, da bi njun otrok v šoli čimbolje uspeval, ker to jim je največje plačilo za vso njihovo skrb in ljubezen. V pogojih našega socialističnega družbenega razvoja vsi naši družbeni organi in organizacije skrbijo za rast in napredek mladega rodu. Poleg otroških ustanov, šol in zavodov daje družba veliko sredstev v obliki štipendij, opreme, kuhinjskega, da bi se mladi rod čimveč naučil.

V kočevski občini so izdatki za prosveto še večji kot pri drugih občinah. Redko naseljene vasi in velika območja so osnovni problem, ki ga organi občine vsako leto težko rešujejo. Šole z malim številom učencev so tudi precej drage in tako obstaja cela vrsta problemov, ki jih je potrebno rešiti. Organi Oblo pa skrbijo za to, da bi vse to čimbolje rešili. Letos je problem organiziranja posebne šole za otroke, ki potrebujejo v učenju posebno vzgojo. Tseh otrok je v občini okrog 200. Vse morajo prej poslati na specialne preglede, da se ugotovi njihova sposobnost, predno jih določijo za posebno šolo. Vsak pregled tseh otrok stane okrog 6000 din in svet za prosveto Oblo Kočevje je samo v ta namen določil nad milijon dinarjev.

Za posebno šolo je potrebno preskrbeti tudi prostore. Tse so v zadnjem času uredili v bivšem Vajenskem domu, kjer bodo v dveh učilnicah trije oddelki. Družba skrbi zato, da vsak otrok pridobi po svojih sposobnostih vse potrebno znanje za samo-

OPOZORILO

Uprava RUDNIKA RJAVEGA PREMOGA KOČEVJE ponovno opozarja vse prebivalce Rudnika, Šalke vasi, Želj in Klinje vasi, da je vsako zadrževanje na površinskem kopu podjetja nevarno in prepovedano.

Posebno opozarjamo na to starše, da ne puščajo svojih otrok v bližino rudniških objektov.

Ravno tako je prepovedano vsako odnašanje materiala s površine vseh obratov rudnika, ker bomo primorani proti takim primerom najstrožje ukrepati.

UPRAVA RUDNIKA RJAVEGA PREMOGA
KOČEVJE

Puljski otroci v Kočevju

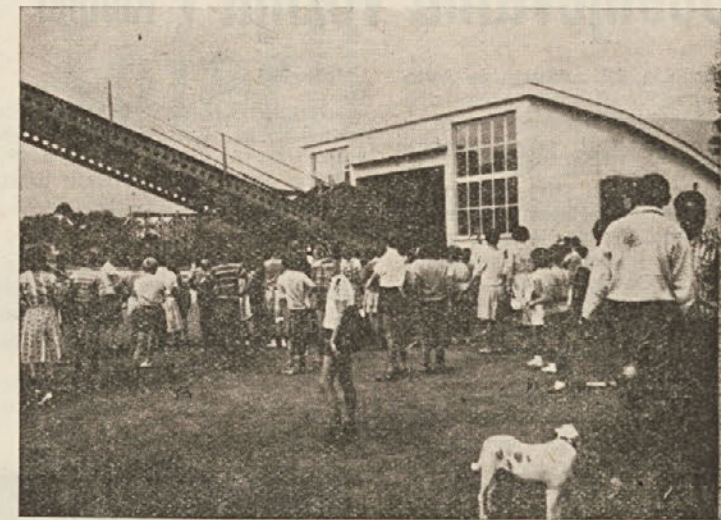
Prejšnjo soboto zjutraj je na kočevski železniški postaji izstopilo nad 100 otrok iz Pule, ki so na tritedenskem letovanju v počitniškem domu v Ortneku. Program njihovih izletov po naših krajih je predvideval tudi ogled Kočevja in njegovih znamenitosti. Odločili so se za soboto, čeprav vreme ni najbolje kazalo.

Vzgojitelji so jih na postaji razvrstili v kolono in krenili smo po Tomšičevi cesti mimo nove kemicne proti Vajenskemu domu, kjer so se z upravnikom dogovorili za kosilo.

Ogledati so si nameravali, poleg mesta, predvsem rudnik,

premogovega prahu, kos za kosom, lopato za lopato, vozček za vozček, toni za toni... Na površju zemlje pa je bilo vse tiho, včasih je kje zaropotalo, le značilnega piska in sopihanja malih rudniških lokomotiv ni bilo. Stare, razmajane uživajo zasluzeni počitek pred odhodom v železarno. Seveda, dnevnega kopa ni več...

Po ogledu rudnika in po kratki malici smo si ogledali še Muzej, nato so se otroci malo sprehodili po mestu, kupili nekaj spominčkov, popoldne pa so se vrnili v Ortnek. Kljub slabemu vremenu pa se jim je ogled Ko-

Otroci iz Pule si ogledujejo kočevski rudnik

Muzej in podjetje Itas. Žal zadnjega zaradi dežja niso videli. Na rudniku sta številno skupino prevzela tovariša Podreberšek in Silni ter razkazala opuščeni dnevni kop, staro in novo separacijo, na koncu pa še Dom rudarjev. Tovariši Silni je pripovedoval o rudniku, kdaj je nastal, kako kopljejo premog, kako je bilo tu pred vojno in kako je rudnik napredoval po osvoboditvi. Pripovedoval je o težkih pogojih, v katerih kopljejo rudarji premog daleč pod zemljo, otroci pa so vsako njegovo besedo z zanimanjem sprejeli, saj jim bo vse, kar so tu videli, v šoli mnogo koristilo.

Otroke je zelo zanimala nova separacija, predvsem pa novi vpadni jašek, kjer so po tračnicah drug za drugim prihajali polni vozički premoga. Rudarji pa so nekje daleč spodaj kopali v rovih, potni in zamazani od

čevja vtisnil globoko v spomin. Spoznali so mesto, ki je med NOB veliko pretrpelo in se po osvoboditvi tako lepo razvilo. Sklenili so, da ga bodo še obiskali, kadar bodo zopet prišli na letovanje v Ortnek.

(več)

Za razvedrilo

SAMOPOSTREŽBA V NB

Vse cenjene komite in drzavljanke obveščamo, da bo naša podružnica dne 31. septembra poslovala po principu samopostrežbe. — Prosimo za red in disciplino!

VROČINA

»Veš, da je pri nas takšna vročina, da je jajce, ko pade od kokačke, takoj kuhano, jaz pa moram piti surova jajčka. Kaj naj naredim?«

DOBER ODGOVOR

— Ne smejte se, gospodična, kadar jeste, drugače boste dobili gredga moža.

— Gotovo se je potem vaša žena zelo smejala pri jedi.

ZAUPLJIV SPREVEDNIK

(Resnično)

Sprevednik: »Koliko plačate na vaši relaciji?«

»40 dinarjev.«

»Naj bo, vam zaupam.«

(Če je pa slučajno več, se pa pod nosom obriše »Avto« Kočevje.)

SPORED RTV LJUBLJANA

SPORED

za soboto, 25. avgusta 1962

5.00—8.00 Dobro jutro (pisan glasbeni spored) — vmes ob 5.05, 6.00, 7.00 in 8.00 Poročila, 8.05 Poštareček v mladinski glasbeni redakciji, 8.35 Flavta in rog, 8.55 Potičniško popotovanje od strani do strani, 9.10 Zabavni kaleidoskop, 9.40 Narodne pesmi in plesi s Kosmeta, 10.00 Poročila, 10.15 Od tod in onod, 11.00 Melodije iz Cimarosove »Tajne poroke«, 11.30 Lepe melodije, 12.00 Poročila, 12.05 Trio Avgusta Stanka, 12.15 Kmetijski nasveti, 12.25 Melodije ob 12.25, 13.00 Poročila, 13.30 Iz baletov

»Labodje jezero« in »Hrestač«, 14.05 Glasbeni omnibus, 14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo, 15.00 Poročila, 15.25 Chopinov Andante spiano in Velika poloneza, 15.40 Nedved, Fleišman in Potočnik, 16.00 Vsak dan za vas, 17.00 Poročila, 17.05 Gremo v kino, 17.50 Kitara v ritmu, 18.00 Poročila, 18.10 Bruno Bjelinski: Serenada za trobento, klavir, godala in tolkala, 18.25 V plesnem ritmu, 18.45 Naši popotniki na tujem, 18.05 Glasbene razglednice, 19.30 Radijski dnevnik, 20.00 Za prijeten konec tedna, 22.00 Poročila, 22.15 Oddaja za naše izseljence,

23.00 Poročila, 23.05 Radi bi vas zabavali, 24.00 Zadnja poročila.

SPORED

za nedeljo, 26. avgusta

8.00 Mladinska radijska igra »Na pomoč, kradem«, 9.05 Z zabavno glasbo v novi teden, 10.00 Se pomnite, tovariši... Ivanka Ambrožič: Begunske zgodbe, 10.30 Promenadni koncert, 12.05 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo, 13.30 Za našo vas, 14.15 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo, 16.00 Humoreska tega tedna, 17.05 Športna nedelja, 20.00 Vaša pesem — vaša melodija, 21.00 Koncert sopranistke Marie Cebotari.

naš obveščevalec

KOČEVJE

Rodili sta: Matijavac Terezija iz Štalke vasi št. 116 — deklico; Glavič Ana, gospodinja iz Gorenjega št. 7 — deklico.

V Novem mestu so rodile: Kusold Veronika iz Kočevja, Rudnik 27 — dečka; Novak Ema iz Kočevja, Rožna ulica št. 40 — deklico; Nose Marija iz Potiskavca-Struge — dečka; Pust Marija iz Gornjih Ložin št. 18 — deklico; Vidic Ivanka iz Kočevja, Ljubljanska cesta št. 18 — dečka.

Poročili so se: Nagu Anton, avtomehanic iz Kočevja, Roška cesta št. 1, star 23 let in Samensary Marija, delavka iz Želj, št. 35, stara 20 let, Neškovič Aleksander, študent elektrotehnike iz Borovca okr. Zaječar, star 22 let in Judež Fanika, delavka iz Kočevja, Rudnik št. 2, stara 23 let; Kosič Werner, električar iz Kočevja, Roška cesta št. 37, star 22 let in Favec Gabrijela, trgovska pomočnica iz Kočevja, Rudnik št. 13, stara 20 let.

LOŠKI POTOK

Poročila sta se Drobnič Stanislav, vodovodni inštalater iz Ribnice, star 24 let in Knavs Pavla, delavka iz Travnika številka 110, stara 19 let. Umrl je Lavrič Anton iz Retji št. 94, star 53 let.

SODRAŽICA

Rodili sta: Trdan Vida iz Sodražice št. 41 — hčerko; Debevec Franciška iz Zapotoka št. 24 — dečka.

Umrli je Marolt Ivana iz Zamosteca št. 13.

»NOVICE« — glasilo SZDL občine Kočevje in Ribnica. Izdaja in tiska CZP »Kočevski tisk« v Kočevju. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Peter Šobar. Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 14-a, telefon uprave in uredništva 389. Letna naročnina 800 din, polletna 400 din in jo je treba plačati vnaprej. Za inozemstvo 2.000 dinarjev oziroma 3 ameriške dolarje. Tek. rač. 600-27-1-265 pri NB podružnica Kočevje

Obvestila

Sporedi

čestitke

Mali oglasi

IZGUBLJENO

Dne 18. t. m. sem od Petrola do Dolge vasi izgubil denarnico z dokumenti. Poštenega najdite-lja prosim, da mi dokumente vrne, denar pa pridrži kot nagrado.

Ivan Gruden

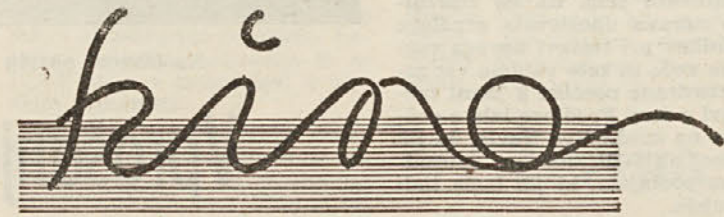
IZGUBLJENO

Dne 17. avgusta sem od Kočevja do Ložin izgubil denarnico. Poštenega najdite-lja prosim, naj dokumente vrne na upravo Novic, denar pa obdrži.

ZAMENJAM

Zamenjam dvosobno stanovanje v Kočevju za enakovredno izven mesta ali v okolici Kočevja, tudi v Ribnici.

Hozjan Ivan, Kočevje, Podgor-ska 31.

JADRAN KOČEVJE: 24. do 26. avgusta nemški barvni film »Petrograjske noči«, 27. in 28. avgusta španski barvni film »Carmen in Granade«, 29. in 30. avgusta franc. film »Pločnik Pariza«.

SVOBODA RUDNIK: 25. in 26. avgusta ameriški barvni film »Tonka«, 1. in 2. septembra sovjetski film »Poizvedovanje za Avrikom«.

RIBNICA: 25. in 26. avg. nemški barvni film »Črni blisk«, 1. in 2. sept. mehiški film »Nazarin«.

STARA CERKEV: 25. in 26. avgusta francoski film »Primer dr. Laurenta«, 1. in 2. septembra češki film »Romeo, Julija in tema«.

SODRAŽICA: 25. in 26. avgusta nemški film »Dalmatinska svatba«, 1. in 2. sept. sovjetski film »Maščevavec Klor Ogli«.

LOŠKI POTOK: 26. avgusta italijanski film »Spomini iz Ita-

lije«, 2. septembra ameriški barvni film »Človek v sivi obleki«.

VELIKE LAŠČE: 25. in 26. avgusta francoski barvni CS film »Noči Lukrecije Borgie«, 1. in 2. septembra francoski barvni CS film »Tamango«.

DOBREPOLJE: 25. in 26. avgusta ameriški barvni CS film »Trgatev«, 25. avgusta italijanski film »General della Rovere«.

PONIKVE: 30. avgusta italijanski film »General della Rovere«.

PREDGRAD: 25. in 26. avgusta italijanski barvni VV film »Vojna in mir« II. del, 1. in 2. septembra ameriški barvni film »Dogodivščine Toma Sawyerja«.

BROD NA KOLPI: 25. in 26. avgusta amer. barvni film »Davy Crockett«, 1. in 2. septembra italijanski film »Rimljani«.

